

Asia: VN/36693/2023

Lausuntopyyntö Suomen kyberturvallisuusstrategiasta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Digi- ja väestötietovirasto kiittää mahdollisuudesta lausua uudistetusta kyberturvallisuusstrategiasta ja esittää lausuntonaan seuraavaa. Uusittu kyberturvallisuusstrategia on huomattavasti pidempi kuin kattavampi verrattuna edelliseen, vuonna 2019 laadittuun strategiaan, mikä onkin turvallisuustilanteen huomioon ottaen perusteltua. Sitä on valmisteltu osallistaen laajasti yhteiskunnan eri toimijoita, joka näkyy strategian kattavuutena. Yleisesti strategia on helposti ymmärrettävä ja luettava, ja se kertoo pääpiirteissään mistä kyberturvallisuudessa on kyse.

Strategian tavoitteesta DVV toteaa seuraavaa. Strategiassa käsitellään ”kansallista kyberturvallisuutta, jolla tarkoitetaan niitä toimia, joiden seurauksena digitaalinen yhteiskunta kykenee varautumaan”. DVV nostaa esille, että kyberturvallisuuden ja turvallisuuden ilmiöt eivät välttämättä ole eivätkä rajaudu pelkästään digitaalisen yhteiskunnan ilmiöiksi, vaan ne ovat koko yhteiskunnan uhkia, joilla on digitaalinen ulottuvuus. DVV esittää harkittavaksi, voisiko tavoitetta sanoittaa digitaalista yhteiskuntaa laajemmaksi.

Johdannossa todetaan, että "yhteiskunnan perusrakenteiden ja -palvelujen, kuten tieto- ja viestintäverkkujen ja niihin kytkeytyvän infrastruktuurin, on toimittava kaikissa olosuhteissa." Tämä tulkinta perusrakenteista ja -palveluista edellyttää niiden tarkkaa määrittelyä, koska tähän mennessä suojaamisessa on keskitytty yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittisten palveluiden ja prosessien suojaamiseen, jotka julkisessa hallinnossa onkin varsin hyvin pystytty määrittelemään.

Strategiassa esitetään innovatiivinen ja kokeileva kyberekosysteemi, mutta sen merkitys ja tarkoitus strategisella tasolla jää epäselväksi ja kokonaisuutena tätä olisi syytä tarkentaa.

Eriyisen onnistuneesti strategiassa on kuvattu toimintaympäristön muutos ja nykytila. Koska toimintaympäristön, kuten myös uhkatilanteen kehittymisen muutosvauhti tulevat säilymään yhtä nopeana, ellei jopa kiihtyvänä, tämä tulisi huomioida paremmin strategian seuranta- ja

toimeenpano-ohjelman raportoinnin yhteydessä. Strategiassa on nostettu esiin NIS2 ja sen kansallinen täytäntöönpano, joka velvoittaa arvioimaan strategian päivitystarvetta viiden vuoden välein. Nykyisessä globaalissa ja uhkatilanteiden osalta nopeasti muuttuvassa maailmassa tämä tuntuu pitkältä ajalta. Strategia painottaa kansallisten ja kansainvälisten kyberturvallisuusekosysteemien merkitystä sekä eri toimijoiden välistä yhteistyötä, mikä edistää valtioiden välistä luottamusta ja vahvistaa kyberturvallisuutta kansainvälisellä tasolla. Tämä sama suuntaus näkyy myös edellä mainittujen muiden EU-tason velvoitteiden osalta, mikä edellyttää kansallisesti tiiviimpää viranomaisten välistä yhteistyötä ja tuen sekä työkalujen tarjoamista näiden hyödyntämiseksi.

Strategiassa nostetaan selkeästi esille alihankinta- ja toimitusketjujen kriittinen rooli. On erittäin tärkeää suunnitella ja toteuttaa häiriönkestäviä ja hajautettuja toimitusketjuja, jotka takaavat palveluiden jatkuvuuden ja palautumisen kriisitilanteissa. Tämä pitäisi huomioida entistä paremmin esimerkiksi julkisen hallinnon hankinnoissa, joissa voisi hyödyntää enemmän ns. putu-hankintamallia (1531/2011 Laki julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista) jatkuvasti kehittyvien riskien hallitsemiseksi jo hankinnan osalta.

Strategian taustalla näkyy NIS2 ja sen kansallinen toimeenpano. Samanaikaisesti voimaan on astunut tai tulossa on useita muita digitaaliseen toimintaympäristöön liittyviä velvoitteita (esim. CER, DORA, CRA). Strategiassa esille nostetulle kyberturvallisuuden yhteistoiminnalle tuovat haasteita sääntelyn ja tehtävien hajautuminen sekä yhteisten tietojärjestelmien puute, mikä voi viedä resursseja organisaatioiden kyberturvallisuustyöltä ja johtaa tehokkuuden heikkenemiseen. Lisäksi on tärkeää varmistaa, että viranomaisilla on riittävät resurssit kyberturvallisuuden valvontaan ja sääntelyn toteuttamiseen. Ilman riittäviä resursseja ja toimivaa sääntelyä on vaikea varmistaa toiminnan jatkuvuus ja turvallisuus eri tilanteissa.

Salovaara Timo
Digi- ja väestötietovirasto

Kallio Noora
Digi- ja väestötietovirasto - Lakiasiainjohtaja